

-novazzjoni
-ftehim permezz ta' ittri elettronici

MALTA

QORTI ĊIVILI

PRIM'AWLA

ONOR. IMHALLEF

GRAZIO MERČIEČA LL.D.

Rik. Ġur. 790/2016 GM

**Cater Group Limited (C 11654) u b'digriet tat-23 ta' Ottubru 2018 l-atti
ġew assunti minn Vassallo Group Realty Limited (C52703)**

vs

Baketeck Supplies & Services Limited (C26797)

Seduta tat-30 t'April 2019

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat ippreżentat fid-9 ta' Settembru 2016 li permezz tiegħu is-soċjeta` attriċi talbet lil din il-Qorti, *previa occorrendo* dikjarazzjoni li s-soċjeta` konvenuta obligat ruħha fil-konfront tas-soċjeta` attriċi li tikkonsenjalha *cutting machine* ġdida in sostituzzjoni ta' dik minnha oriġinarjament konsenjata, illi:

1. Tikkundanna lis-soċjeta` konvenuta sabiex, f'terminu qasir u perentorju, tikkonsenja lis-soċjeta attriċi *cutting machine* ġdida in sostituzzjoni ta' dik minnha oriġinarjament konsenjata, in esekuzzjoni ta' dak li hi obligat ruħha li twettaq;

2. In mankanza ta' ottemperanza, da parti tas-soċjetà konvenuta, mat-talba preċedenti entro t-terminu lilha prefiss, tiddikjara bħala maħlul il-ftehim li bis-saħħa tiegħu is-soċjetà konvenuta obligat ruħha fil-konfront tas-soċjeta attriċi li tikkonsenjalha *cutting machine* ġdida in sostituzzjoni ta' dik minnha oriġinarjament konsenjata, u tordna r-rifużjoni tal-prezz imħallas mis-soċjetà attriċi lis-soċjetà konvenuta għall-*cutting machine* oriġinarjament konsenjata sabiex b'hekk jiġi ripristinat l-istat *quo ante*;

3. Tiddikjara illi s-soċjeta` attriċi sofriet danni konsegwenza tal-fatt, kif premess, illi s-soċjeta` konvenuta naqset milli tikkonsenjalha *cutting machine* ġdida in sostituzzjoni ta' dik minnha oriġinarjament konsenjata;

4. Tillikwida tali danni hekk sofferti mis-soċjeta attriċi, occorrendo tramite periti nominandi;

5. Tikkundanna lis-soċjeta` konvenuta tħallas lis-soċjeta attriċi d-danni hekk likwidati in forza tar-raba' domanda;

Bl-ispejjeż, kompriżi dawk tac-ċedola ta' depożitu ppreżentata kontestwalment, kontra s-soċjeta` konvenuta, bl-imghax legali sal-effettiv pagament.

Rat ir-Risposta maħlufa tal-kumpanija intimata Baketech Supplies & Services Ltd. (C26797) fejn gie eċċepit:

1. Illi b'mod preliminari, il-kumpanija rikorrenti għandha tidentifika l-azzjoni minnha promossa peress illi m'huwiex ċar fuq liema artikolu/i tal-liġi huma msejjsa b'dan li hemm ukoll konflitt bejn numru ta' premessi u t-talbiet infushom:

1.1. L-ewwel tlett premessi tat-talbiet tagħha difatti jindikaw illi l-qofol tal-kwistjoni hija *cake cutting machine* mibjugħa u kkonsenjata mill-kumpanija intimata lill-kumpanija rikorrenti ma' kienetx tal-kwalita' pattwita'. L-unika rimedju li seta' kellha l-kumpanija rikorrenti f'dan ir-rigward kien dak taħt l-Artikolu 1390 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, cioe' l-għażla jew li tirrifjuta l-*cake cutting machine* u titlob id-danni jew li taċċetta l-*cake cutting machine* wara li tingħata rifużjoni ta' parti mill-prezz kif stabilit mill-Qorti okkorrendo l-ħatra ta' *periti nominandi*;

1.2. Wara numru twil ta' snin tuża din il-*cake cutting machine*, fl-14 ta' Lulju 2016 il-kumpanija rikorrenti ddepożitat l-istess magna taħt il-kustodja ta' persuna privata u fid-9 ta' Settembru 2016 taħt l-Awtorita ta' din l-Onorabbli Qorti. Dan l-att waħdu juri illi l-ħsieb tal-kumpanija oriġinalment kien illi tipproċedi taħt l-Artikolu 1390 tal-Liġijiet ta' Malta, xi ħaġa li pero ma' baqgħetx possibbli minħabba li tali azzjoni laħqet iddekadjet biż-żmien skond l-Artikolu 1407(1) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

1.3. Jidher li l-azzjoni intavolata mill-kumpanija rikorrenti huwa tentattiv *in extremis* sabiex tittenta teżercita rimedju minflok rimedju ieħor li seta' kien talvolta jispetta lilha ai termini tal-Artikolu 1390 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta u li pero laħaq iddekada biż-żmien;

1.4. Minflok, il-kumpanija rikorrenti għażlet li toqgħod fuq *email* mibgħuta mill-kumpanija intimata sabiex wara li unilateralment tlibbsu libsa ta' kuntratt, titlob rimedju għall-allegat ksur tal-istess kuntratt! Anke hawn pero ma' jirriżultax mit-termini tar-rikors maħluf jekk il-kumpanija rikorrenti hijiex qed tibbaża l-azzjoni tagħha fuq l-allegata inadempjenza tal-eċċipjenti li tikkonsenja *cake cutting machine* diga' mibjugħa (fejn allura japplika l-Artikolu 1385 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta) jew inkella fuq l-allegata inadempjenza tal-eċċipjenti li tesegwixxi obligazzjoni taħt ftehim li allegatament dahlet għalih;

2. Illi b'mod preliminari ukoll, qabel ma' titlob il-kundanna tas-soċjeta' intimata abbażi ta' inadempjenza kuntrattwali u/jew ir-rexissjoni tal-istess kuntratt flimkien mar-rifużjoni tal-prezz u l-ħlas tad-danni allegatament subiti, l-kumpanija rikorrenti kellha qabel xejn titlob dikjarazzjoni minn din l-Onorabbli Qorti illi kien hemm kuntratt vinkolanti bejn il-partijiet. Minn issa stess il-kumpanija intimata teċepixxi illi tali kuntratt qatt ma' eżista bejn il-partijiet;

3. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, f'każ illi l-azzjoni tal-kumpanija rikorrenti hija bbażata fuq l-Artiklu 1385 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, cioe' fuq l-allegata inadempjenza tal-eċċipjenti li tikkonsenja *cake cutting machine* diga' mibjugħa, t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-

dritt peress li la l-*email* tad-9 ta' Jannar 2013 u lanqas dik tat-8 ta' Lulju 2013 (entrambi mibgħuta mill-kumpanija intimata lir-rikorrenti) ma' jikkonstitwixxu ftehim ta' bejgħ ai termini tal-Artikolu 1347 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

4. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, f'każ illi l-azzjoni tal-kumpanija rikorrenti hija bbażata fuq l-allegata inadempjenza tal-eċċipjenti li tesegwixxi obligazzjoni taħt ftehim li allegatament daħlet għalih, t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt peress li l-*emails* tad-9 ta' Jannar 2013 u tat-8 ta' Lulju 2013 (entrambi mibgħuta mill-kumpanija intimata lir-rikorrenti) ma' jissoddisfawx ir-rekwiżiti essenzjali sabiex kuntratt ikun jiswa ai termini tal-Artikolu 966 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

5. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, jekk l-azzjoni tal-kumpanija rikorrenti hija bbażata fuq l-Artikolu 1385 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, it-talba għall-ħall tal-allegat ftehim (kontenuta fit-tieni talba tal-kumpanija rikorrenti) hija dekaduta bit-trapass ta' sentejn mid-data tal-allegat kuntratt, ai termini tal-Artikolu 1407(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

6. Illi fi kwalunkwe każ, mingħajr preġudizzju għas-suespost il-kumpanija rikorrenti ma' soffriet l-ebda danni, mhux l-anqas għaliex matul il-perjodu li matulu allegatament soffriet xi danni, il-kumpanija intimata kienet mingħajr obligazzjoni u *in buona fede* sellfitilha bla ħlas *cake cutting machine* oħra, liema magna tinsab fil-pussess tal-kumpanija rikorrenti u għadha tintuża minnha sal-gurnata tal-lum;

7. Illi għal kull bwon fini l-*email* li tagħmel riferenza għaliha l-kumpanija rikorrenti fir-raba' premessa tar-rikors maħluf tagħha, ma' tinkludix proposta

min-naħa tal-kumpanija intimata iżda sempliciment risposta għal proposta magħmulha min-naħa tal-kumpanija rikorrenti;

8. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost it-talbiet tal-kumpanija rikorrenti huma nfondati kemm fil-fatt u kif ukoll fid-dritt kif sejjer jiġi ppruvat ampjament matul il-kors tal-kawża, u għalhekk għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż kollha kontra tagħha;

Rat illi s-soċjeta` konvenuta irtirat it-tieni eċċezzjoni in parte iżda zammet sħiħ fuq il-parti tal-eċċezzjoni *‘Minn issa stess il-kumpanija intimata teċepixxi illi tali kuntratt qatt ma eżista bejn il-partijiet.’*;

Rat il-verbal tas-7 ta’ Frar 2017 fejn il-kumpanija attriċi permezz tal-legali tagħha iddikjarat illi l-azzjoni immedija minnha mhijiex l-azzjoni redibitorja mnissla mill-garanzija tal-bejjiegh;¹

Rat li permezz ta’ provvediment fl-udjenza tal-21 ta’ April 2017 ġew allegati l-atti tal-proċess numru 11/2014AF;

Rat id-dokumenti kollha esebiti u l-atti kollha tal-każ;

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

---

¹ Fol 33.

Il-Fatti

Illi l-attriċi hi kumpanija li tipproduċi l-ikel fosthom kejkijiet u hlewriet oħra għal-ristoranti u hwienet tal-kafe fost oħrajn. Fl-20 ta' Diċembru 2010 daħlet fi ftehim mal-kumpanija konvenuta fejn tal-aħħar kellha tforiha b'konsenja sħiħa ta' makkinarju u tagħmir għal-kuċina ndustrijali għall-ammont globali ta' €427,111.34. Parti minn din il-konsenja kienet *cake cutting machine* għall-prezz ta' €30,441.55 inkluż it-taxxa fuq il-valur miżjud.² Din il-magna kellha taqta' l-kejkijiet f' dimensjoni kemm tonda u kemm kwadra sabiex jithaffef il-proċess ta' manifattura iżda din il-magna qatt ma qdriet il-funzjoni tagħha għaliex minflok tqatta' l-kejkijiet kienet qed timbuttahom il-barra u titfagħhom mal-art. **Ronnie Caruana, il-pastry chef** responsabbli mis-sessjoni li jipproduċu l-kejkijiet u l-hlewriet kollha tal-kumpanija attriċi jispjega illi l-mod ta' kif kienet taħdem ix-xafra tal-magna kienet wisq aggressiva u xhin kienet iddur kienet qed timbotta il-kejkijiet 'il barra. Jgħid illi riċerka fuq il-magna ma għamlux u lanqas taw xi tip ta' speċifikazzjonijiet lil Joseph Portelli;

Illi l-attriċi kienet ġibdet l-attenzjoni tad-direttur tal-kumpanija konvenuta u ċjoe` Joseph Portelli bil-problema tal-magna sa mill-bidu nett. Filfatt kien ġie kkuntattjat minn Ronnie Caruana u mill-persuna illi kienet tħaddimha u ċjoe` Anthony Mangion. Kemm Caruana u kemm Mangion jispjegaw illi Joseph Portelli għall-bidu pprova jsolvi l-problema billi jirranġa l-programmi li kellha l-magna. Biddel ukoll l-veloċita` li biha x-xafra kienet taħdem u saħansitra pprova jpoġġi xi trays mal-magna sabiex il-kejkijiet ma jaqgħux mal-art. Iżda l-problema baqgħet tippersisti. Skond **Anthony Mangion** (illi

---

² Fol 81 – il-prezz tal-magna kien ta' €25,797.92 minghajr il-valur miżjud.

eventwalemnt ma baqax impjegat mal-attriċi u lanqas spicċa minn magħha fuq termini tajbin), il-magna kellha problemi imma jgħid illi kemm dam jahdem mal-kumpanija attriċi u ċjoe` kważi sena u nofs, kien irnexxielu jqatta' kejkijiet b'din il-magna bl-għajnuna tal-intervent ta' Joseph Portelli u saħansitra harreg lil impjegat ieħor biex iħaddimha hu. Jispjega illi l-unika problema kienu jkunu l-kejkijiet friżati li l-magna assolutament ma kinitx tqattahom;

Illi **Joseph Portelli** jgħid illi qabel ma inxtrat il-magna, kien fissrilhom kif taħdem u x'karatteristiċi għandha u anke pparagunawha ma' magna oħra fis-suq u qablu li din il-magna kienet l-aħjar għalihom. Jispjega illi għalkemm kien talab xi kampjuni ta' kejkijiet lil attriċi sabiex jippruvawhom fil-magna biex ikunu ċerti mill-għażla tagħhom, dawn baqgħu ma waslu qatt u qatt ma ssemma' illi din il-magna kellha tqatta' anke kejkijiet friżati. Din il-magna kienet l-ewwel waħda illi ġab tat-tip tagħha fin-negozju tiegħu;

Illi Portelli jammetti illi mil-bidu sabu li kien hemm bżonn isir xi tip t'aġġustament fil-magna imma mbgħad il-kejkijiet bdew jitqattgħu sew. Il-problemi li kien jaf bihom kienu illi "*meta jiġu biex jaqtgħu affarijiet iebsin hafna jew bi krejjem li huma sticky hafna kien hemm problema li x-xafra tiġbed il-prodott. Issa jien kont spjegajtilhom li dak meta jkollhom prodotti hekk il-magna għandha feature biex tinħasel ix-xafra... u din il-magna għandha din il-feature li ma kienux qed jużaw.*"³

Illi meta **Ronnie Caruana** (il-pastry chef) ġie mistoqsi jekk il-magna ma kinitx taħdem minħabba li x-xafra ma kinitx tiġi mxarrba, irrisponda illi l-

---

³ Fol 131.

problema ma kinitx dik iżda għax ix-xafra kienet taħdem b'tali mod li timbotta l-kejkijiet 'il barra u mhux għax bdiet tehel il-krema magħha. Apparti minn hekk spjega ukoll illi mhux il-kejkijiet iffriżati biss ma kinitx taqta' iżda kwalunke kejk li jitpoġġa fil-magna. Filfatt pruvaw iqattgħu kejkijiet ta' diversi temperaturi, kemm *room temperature*, kemm “*plus 4, plus 8 u anke plus 20 degrees*” u xorta kienet tirrovinahom u titfagħhom mal-art. Spjega illi din il-magna kellu l-interess li jużaha għax tagħmel il-ħajja faċli u li “*kieku kienet taħdem ma kellix interess li ngħid lil boss tiegħi f' dak iż-żmien li mhux tajba!*”⁴;

Illi Joseph Portelli f'Novembru 2012, b'buona volonta' tiegħu kien offrilmom magna b'teknoloġija *ultrasonic* peress illi ma kellhiex limitazzjonijiet fuq it-tip ta' prodott li tista' tqatta, sabiex jippruvawha u jaraw jekk kinitx taqdi aħjar il-funzjonijiet li kellhom b'zonn. Din il-magna kienet taqta' kejkijiet fit-tond biss. L-attriċi kienet sodisfatta b'din it-tip ta' magna u jidher illi wara dan iż-żmien, il-partijiet daħlu fi ftehim **verbali** fejn skond l-attriċi, Joseph Portelli kellu jgħib magna b'teknoloġija *ultrasonic* għall-esiġenzi tal-attriċi **bhala rimpjazzament għall-magna oriġinali**. Din kellha tasal fi Frar. Dan ġie korroborat kemm mix-chef **Ronnie Caruana** kif ukoll mid-direttur tal-attriċi **Chris Vassallo** li xehed illi l-magna qatt ma ħadmet u ma setgħux jixtru oħra għax dejjem baqgħu bit-tama illi l-konvenuta se għibilmom rimpjazzament. **Vassallo** jgħid ukoll illi “*il-cake cutting machine li għabilna ma kinitx taqdi l-funzjoni ta' cake cutting machine, u offra li jirriplejsjahilna biex isolvi l-problema*”⁵ Jgħid illi kienu ppjanaw li l-kumpanija ‘*will absorb the cost up to February għax għejja l-magna f'February*’⁶;

---

⁴ Fol 233.

⁵ Fol 265.

⁶ Fol 67.

Filfatt, permezz ta' ittra elettronika datata **8 ta' Jannar 2013**, Kenneth Cutajar għan-nom tas-soċjeta attriċi, kien fakkar lid-direttur tal-konvenuta illi *'Cutting machine not functioning as agreed, awaiting replacement with a new one in February* u d-direttur tas-soċjeta' konvenuta, l-għada permezz t'ittra elettronika oħra kkonferma illi *'This machine is on schedule'*, Frar ġie u mar iżda l-attriċi baqgħet ma rċiviet l-ebda rimpjazzament u għalhekk fis-**27 ta' Ġunju 2013** infurmat lil konvenuta permezz t'ittra elettronika oħra illi se jwaqqfu l-pagamenti mensili *'enough to cover the cost of the cutting machine and any expenses incurred in the process'*. Kienu se jerggħu jibdedw iħallsu l-pagamenti la darba jkunu koprew dawn l-ispejjeż.⁷ Bi twegiba għal dan, il-konvenuta wiegbet illi jaċċettaw il-proposta tal-attriċi *'to remove the price of the cutting machine from the total contract price so that this is considered as being out of contract'*⁸ iżda ma qablitx mal-fatt illi jinżammu l-pagamenti mensili biex ikopru l-prezz tal-magna u spejjeż oħra imma l-prezz tal-magna kellu jinqata' mill-aħħar kambjala. Mal-istess ittra elettronika intbagħat ukoll *statement* aġġornat li ma kienx jinkludi l-prezz tal-magna in kwistjoni. Ġara illi l-attriċi ma baqgħetx tonora l-ħlasijiet u dan biex tkopri l-ispejjeż tal-magna u spejjeż oħra u għalhekk il-konvenuta ipproċediet il-Qorti (fis-sena 2013) kontra l-attriċi sabiex tirrendi esegwibbli l-kambjali rimanenti. Fis-2016 il-Qorti ddeċidiet illi l-attriċi kellha tħallas l-kambjali kollha rimanenti. Filfatt, il-prezz intier tal-konsenja ġie imħallas kollu mill-attriċi permezz tal-kambjali inkluż il-prezz tal-magna mertu ta' dawn il-proċeduri. Għaldaqstant l-attriċi sfat ħallset għal magna illi skontha ma kinitx qed taqdi l-funzjoni li għaliha kienu xtrawha, u għalhekk fetħet dawn il-proċeduri u iddepożitat l-magna in kwistjoni taħt l-awtorita' tal-Qorti⁹;

---

⁷ Email mibghuta minn Carlo Mifsud rapprezentant tal-attriċi lil Martha Bellizzi rapprezentanta tal-konvenuta a fol 12.

⁸ Email mibghuta minn Martha Bellizzi għal-konvenuta lil Carlo Mifsud għall-attriċi a fol 11.

⁹ Dok MV1 a fol 96.

Illi min-naħa l-oħra, Joseph Portelli jishaq illi t-teknoloġija *ultrasonic* tiswa ferm aktar u biex ibidlilhom il-magna li kellhom ma' magna *ultrasonic* kienet tiġi d-doppju tal-prezz u kien talab li jekk din tkun sodisfaċenti jagħmlu laqgħa il-partijiet flimkien “*ħalli jaraw kif jistgħu jaslu f'arrangament biex tinbidel il-magna eżistenti li kellhom ma waħda li tagħmel l-istess tip ta' xogħol iġifieri taqta' it-tond u taqta' l-kwadru*”¹⁰ Portelli jispjega illi meta fuq l-email l-attriċi tgħid ‘*cutting machine not functioning as agreed.*’ jgħid illi qatt ma qalulu eżattament x'riedu jqattgħu bil-magna u lanqas tawh kampjun biex jagħmlu prova u għalhekk ma kellux spjegazzjoni ta' x'kellhom bżonn. Jgħid illi verament kellu magna ultrasonic ġejja minn barra minn Malta għall-attriċi pero` riedu jiftehmu jekk hux se johduha għax kien hemm differenza sostanzjali fil-prezz. U għalhekk meta qalilhom “*the machine is on schedule*”, għalkemm ma elaborax aktar, huwa ried ifisser li min-naħa tiegħu ser iġib magna għall-esiġenzi tagħhom, u l-pass li jmiss kien li jaslu f'arrangament fejn jaraw kemm nefqet l-attriċi, kemm tiswa l-magna l-ġdida u hu kien lest li jasal fi ftehim. Izda dan qatt ma sar għax kien hemm kollass fil-komunikazzjoni ta' bejniethom meta l-attriċi waqfet tħallas il-kambjali u spiċċaw il-Qorti;

Illi **Chris Vassallo** waqt il-kontro-ezami tiegħu jgħid illi ‘*Joe Portelli ma bagħtilniex bil-miktub u qalilna – guys ha ingibilkom replacement li tiswa iktar flus. Joe Portelli huwa persuna li joqgħod attent ħafna għall-affarijiet tiegħu. Iġifieri kull meta insaqsu xi ħaġa l-prezz ikun stabbilit mill-ewwel. Fuq l-ultrasonic machine ma ġiex mill-ewwel jgħidilna – isma' guys intom xtrajtu magna ta' tletin elf, din tiswa ħamsa u tletin elf. Aħna dejjem tkellimna fuq replacement*’¹¹;

---

¹⁰ Fol 134.

¹¹ Fol 264.

Illi fatt importanti li ħareġ mix-xhieda ta' Martha Bellizzi, impjegata mal-kumpanija konvenuta, huwa illi meta l-partijiet ma qablux fuq il-pagamenti tal-kambjali, u kellhom jidhlu l-Qorti, “*Joe ddecida li ma jagħtihomx il-magna li kien qed jipproponilhom.*”¹² Reggħet ikkonfermat dan waqt il-kontro-eżami tagħha;

L-ittra elettronika tad-9 ta' Jannar 2013

Illi l-attriċi tissottometti illi l-azzjoni tagħha hija bbażata fuq l-obbligu kuntrattwali assunt mill-konvenuta permezz tal-email datat 9 ta' Jannar 2013 mibgħuta mid-direttur tal-istess soċjeta` konvenuta Joseph Portelli abbażi ta' liema *email* is-soċjeta` konvenuta obligat ruħha illi tforni *cake cutting machine* ġdida lis-soċjeta` esponenti sa Frar tas-sena 2013, liema obbligu kuntrattwali baqa' qatt ma ġie onorat. Illi l-attriċi targumenta illi Joseph Portelli ma kkontestax jew ipprova jispjega fuq l-*email* illi din kienet se tkun tibdil tal-magna bi ħlas. L-attriċi tgħid illi d-diskors kien dejjem dwar '*replacement*';

Illi min-naħa l-oħra, Joseph Portelli għall-konvenuta jargumenta illi huwa kien se jġib magna minn barra minn Malta sempliciment biex l-attriċi tara jekk togħgobbiex u jekk fl-affermattiv, l-attriċi kellha tħallas il-bilanċ ta' prezz bejn iż-żewġ magni peress illi dik *ultrasonic* tqum ħafna aktar minn dik originali;

---

¹² Fol 186.

Illi mill-provi akkwiziti jirriżulta fiż-żgur illi l-partijiet qablu li l-obbligi l-konvenuta kienet marbuta bihom bħala bejjiegħa jiġu sostitwiti b'obbligu ġdid li kien jikkonsisti fil-konsenja ta' magna ġdida minflok dik mibjugħa u kkunsinnata minnha lill-attriċi. Hawn iqum il-kweżit jekk ftehim bħal dan jammontaw għal novazzjoni jew le. Intqal li:

“Hemm novazzjoni oġġettiva meta ssir obligazzjoni ġdida li tiġi sostitwita għall-oħra pre-eżistenti, u b'hekk tiġi estinta. U b'liġi espressa, in-novazzjoni ma tistax tiġi prezunta, u l-*animus novandi* għandu jirriżulta b' mod ċar u univoku. In-novazzjoni oġġettiva taċita għandha tirriżulta minn inkompatibilita' bejn l-*'id quod actum est'* u l-eskluzjoni tal-volonta' li ssir novazzjoni (**Kollez. Vol. XXIX.iii.80**) u ma hemmx novazzjoni jekk l-obbligazzjoni antika ma tiġix maqtula, imma sempliciment modifikata (**Kollez. Vol.XXXI.i.753**); għaliex billi ssir xi modifikazzjoni fi ftehim, ma tavverax ruħha novazzjoni bejn il-partijiet, jekk ma kienx hemm l-intenzjoni li ssir obligazzjoni ġdida insostituzzjoni għall-antika, li tiġi mill-partijiet imħassra(**Kollez. Vol. XXXV.ii.607**). Mhux kull modifika, għalhekk, iġġib l-estinzjoni ta' l-obbligazzjoni, billi l-partijiet jistgħu jżidu jew inaqqsu xi haġa mingħajr ma tiġi annullata l-obbligazzjoni, bir-riżultat li tkun ġiet biss modifikata”¹³;

Illi kif inhu sewwa magħruf, ftehim ta' bejgħ għandu żewġ elementi essenzjali - l-oġġett u l-prezz. Kjarament, il-qbil li l-oġġett mibjugħ jiġi mibdul b'oġġett ieħor ma jistax ma jikkostitwix ftehim ġdid li joqtol għal kollox l-ewwel ftehim. Hawn għandna obligazzjoni ġdida, mhux obligazzjoni mmodifikata. Dan indipendentement minn jekk il-prezz kellux

---

¹³ Paul Koludrovich -vs- Carmelo Muscat”, Appell Civili, 25.05.1956 (**Kollez. Vol. XL P I p 204**).

ikun l-istess - għalkemm jirriżulta lill-Qorti li l-prezz tal-magna l-ġdida kellu jkun oġġla billi din kienet taħdem b'sistema iktar sofistikata – u għalhekk anke l-obbligazzjoni l-oħra essenzjali tal-bejgħ (il-prezz) ġiet sostitwita b'obbligazzjoni oħra (prezz oġġla);

Illi barra minn hekk, din il-Qorti taqbel mar-raġunament tal-Qorti tal-Appell (Inferjuri) fl-ismijiet **Alfred Borg v Frank Borda Limited** fejn qieset il-fatt li l-bejgiegħ qabel li jbidel pannelli minnu mibjugħa bħala minnha nfisha obbligazzjoni ġdida¹⁴;

Illi l-konvenuta ssottomettiet li l-iskambju ta' ittri elettronici ma jikkostitwixxix kuntratt billi:

(i) m'għandux il-formalitajiet meħtieġa. Din il-Qorti ma taqbilx. Il-ftehim in kwistjoni ma jirrikjedix att pubbliku jew skrittura privata (Art. 1233 Kodiċi Ċivili) u jista' jsir saħansitra verbalment. Fih l-elementi kollha ta' partijiet kapaċi jikkuntrattaw, il-kunsens, haġa determinata li hemm ftehim fuqha, u kawża leċita (**Art. 966 Kodiċi Ċivili**). Barra minn hekk, skont **Art. 9 tal-Kap 426**:

“(1) Kuntratt elettroniku ma għandux jiċċaħħad milli jkollu effett, validità jew infurzar legali unikament minhabba f'li jkun għal kollox jew f'parti minnu f'forma elektronika jew li jkun sar għal kollox jew f'parti minnu permezz ta' komunikazzjonijiet elettronici jew xort'oħra.

---

¹⁴ Nru. 18/2015 Deċiża mill-Onor Imhalled Anthony Ellul fid-19.05.2017

“(2) Għall-fini ta’ kull liġi dwar il-kuntratti, offerta, aċċettazzjoni ta’ offerta u kull komunikazzjoni relatata, inklużi kull emenda, tħassir jew revoka sussegwenti tal-offerta, tal-aċċettazzjoni jew tal-kuntratt jistgħu, kemm-il darba ma jiġix miftiehem xort’ oħra mill-partijiet fil-kuntratt, jiġu kkommunikati permezz ta’ komunikazzjonijiet elettronici”;

Illi apparti dan, l-iskambju elettroniku kien biss konferma ta’ ftehim verbali preċedenti.

(ii) m’hemmx unita’ ta’ kunsens bejn il-partijiet. Ma kienx hemm *causa obligationis*. L-oġġett ma kienx determinat. Lanqas hawn ma tista’ taqbel il-Qorti. Bir-rispett kollu dawn huma kollha kavillazzjonijiet legali. Il-*causa obligationis* kienet is-sostituzzjoni tal-obbligazzjoni oriġinali tal-bejjieġh; il-qbil kien dwar kunsinna ta’ magna li taqta’ l-kejkijiet b’mod awtomatiku u bla tqanzih;

Illi b’danakollu l-Qorti, kif diġa’ aċċennat iktar ‘il fuq, lanqas ma taqbel mal-attribuci li l-kelma *replacement* mingħajr riżerva tfisser li l-konvenuta obligat ruħha li tikkunsinnalha magna li tiswa ħafna iktar minn dik oriġinali mingħajr obbligu li tithallas id-differenza fil-prezz. Veru li fl-*emails* m’hemmx riżerva bħal din iżda kif diġa’ ngħad dawn l-*emails* iridu jiġu nterpretati fil-kuntest tan-negozjati u tal-ftehim verbali preċedenti. Għal din ir-raġuni mhux prattikabbli li l-Qorti tilqa’ l-ewwel talba;

Danni

Illi meta l-magna in kwistjoni ma qdietx il-funzjoni tagħha u l-konvenuta baqgħet ma pprovdiex magna ġdida in sostituzzjoni tagħha, il-produzzjoni riedet tibqa' għaddejja u għalhekk ix-xogħol kellu jsir b'mod manwali. Dan kien ifisser aktar ħin u spejjeż għal-kumpanija attriċi;

Illi l-attriċi għamlet eżercizzju fejn zammet il-ħin ta' kemm idum persuna biex jaqta' l-kejkijiet u ħarġet b'medja ta' tlett minuti u nofs għal kull kejk. Inħareġ l-ammont ta' kejkijiet li pproduċiet il-kumpanija minn meta bdiet topera u ċjoe` mis-sena 2011 sas-sena 2016. Il-figuri li abbażi tagħhom ġie likwidat it-telf soffert mill-attriċi huma figuri preċiżi li nġiebu mis-sistema interna tal-kumpanija. Il-*financial controller* tal-attriċi spjega illi kull meta tinbiegħ kejk, tinħareġ fattura u din il-fattura tgħaddi minn ġos-sistema nterna; b'hekk setgħu faċilment jinħarġu l-figuri eżatti ta' kemm iproduċiet kejkijiet il-kumpanija attriċi. Dan kollu ġie muri f'dokument b'kontegġi ta' kif is-soċjeta` waslet għas-somma ta' €69,045.03¹⁵ rappreżentanti danni sofferti minnha. Dan l-ammont inħadem abbażi tas-salarju ta' persuna illi taħdem mas-soċjeta' attriċi li xogħolha kien li taqta' l-kejkijiet;

Illi **Anthony Mangion** bħala bniedem tal-esperjenza fil-qasam tal-ħlewwiet, waqt ix-xhieda tiegħu jgħid illi l-magna kienet tieħu madwar minuta u nofs biex tqatta' kejk mentri bl-idejn trid persuna teknika għax irid ikun hemm ċertu preċiżjoni biex tqatta' d-divizjonijiet l-istess. Ikompli jgħid li xi ħadd li jkollu l-istħarriġ u l-ġhodda meħtieġa biex jaqta' l-kejkijiet bl-idejn irid minuta u nofs jew żewġ minuti. Persuna mhux imħarrġa jirrikjedi ħames minuti. Dawn il-figuri jikkombaw mal-medja maħruġa mill-kumpanija attriċi fl-eżercizzju tagħha;

---

¹⁵ Dok CG a fol 37.

Illi **Ronnie Caruana** (*il-pastry chef*) xehed li “*l-business* kien maqsum tlett kwarti tond u give and take kwart mhux tond.”¹⁶ Barra minn hekk, **Joseph Portelli** għall-konvenuta jgħid illi hafna mill-kejkijiet indikati fil-lista prodotta mill-attriċi huma ta’ dimensjoni tonda u għalhekk faċilment setgħu jużaw il-magna li kien sellifhom biex jaqtgħuhom. Izda Ronnie Caruana xehed li din il-magna ma baqgħetx tiffunzjona u għalhekk ma setgħux jaħdmu biha. Għalkemm kienu ikkuntattjaw lil Portelli biex jirrangaha, dak iż-żmien ir-relazzjoni tagħhom ma kinitx tajba għax kien hemm diżgwid bejn il-partijiet in konnessjoni mal-ħlas tal-kambjali u allura sakemm sabu persuna illi tista’ tirrangha din it-tip ta’ magna għadda ftit żmien mhux ħażin u għalhekk l-attriċi targumenta illi ma setgħetx tuża’ din il-magna. Mill-atti tal-kawża ma rrizultax kemm damet bil-ħsara din il-magna. Il-kumpanija attriċi kienet qabbdet lil ċertu Lawrence Dalmas sabiex isewwi l-ħsara fuq il-magna **f’Jannar 2017**¹⁷ u ċjoe’ kważi wara ħames snin illi giet mislufa lilhom;

Illi l-magna illi giet mislufa lil attriċi waslet f’28 ta’ Novembru 2012¹⁸, u peress illi l-kumpanija attriċi naqset milli tipprova meta eżattament waqfet taħdem din il-magna u lanqas kemm persentaġġ ta’ kejkijiet prodotti huma ta’ dimensjoni kwadra jew tonda, il-Qorti sejra tieġu biss is-sena 2011 u 2012 in konsiderazzjoni għad-danni subiti mill-attriċi;

Illi t-total ta’ kejkijiet prodotti fis-snin 2011 u 2012 mill-kumpanija attriċi li kellhom bżonn tqattih kien ta’ 36,957 kejk. L-impjegat ingaġġat mill-attriċi sabiex iqatta’ manwalment dawn il-kejkijiet kien jithallas bir-rata ta’ €5.66 fis-sieġha u kien jieġu medja ta’ 3.5 minuti (skond l-eżerċizzju li għamlet il-kumpanija attriċi) biex iqatta’ kejk waħda. Għaldaqstant l-kumpanija attriċi ippruvat biss li nkorriet spejjeż ta’ **€12,202**.

---

¹⁶ Fol 240.

¹⁷ Dok JP2 a fol 125.

¹⁸ Dok JPX a fol 123.

Decide:

Għal dawn il-motivi, l-Qorti taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

1. Tiddikjara li s-soċjeta` konvenuta obligat ruhha fil-konfront tas-soċjeta` attriċi li tikkonsenjalha *cutting machine* ġdida in sostituzzjoni ta' dik minnha originarjament konsenjata bil-patt li tħallas id-differenza fil-prezz;

2. Tiċhad l-ewwel talba;

3. Tilqa' t-tieni talba, tiddikjara maħlul il-ftehim in kwistjoni, u tordna r-rifuzjoni tal-prezz imħallas mis-soċjeta` attriċi lis-soċjeta` konvenuta għall-*cutting machine* originarjament konsenjata sabiex b'hekk jiġi ripristinat l-istat *quo ante*;

4. Tilqa' t-tielet talba, billi tiddikjara illi s-soċjeta` attriċi sofriet danni konsegwenza tal-fatt, kif premess, illi s-soċjeta` konvenuta naqset milli tikkonsenjalha *cutting machine* ġdida in sostituzzjoni ta' dik minnha originarjament konsenjata;

5. Tilqa' r-raba' talba billi tillikwida tali danni hekk sofferti mis-soċjeta` attriċi, fis-somma ta' €12,202.

6. Tikkundanna lis-soċjeta` konvenuta tħallas lis-soċjeta` attriċi d-danni hekk likwidati in forza tar-raba' domanda;

Bl-ispejjeż, kompriżi dawk tac-ċedola ta' depożitu ppreżentata kontestwalment mar-Rikors Ġuramentat, kontra s-soċjeta` konvenuta, bl-

imgħax legali mid-data ta' dini s-sentenza sad-ata tal-effettiv pagament a kariku tal-konvenuta.

ONOR. IMĦALLEF
GRAZIO MERCIECA